

HAVA ARAÇLARININ HAVAI FİŞEKLERİN ZARARLI ETKİLERİNDEN
KORUNMASINA İLİŞKİN TALİMAT(SHT-12HF.02)

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - Bu talimatın amacı, hava araçlarının havai fişeklerin zararlı etkilerinden korunması ile ilgili usul ve koşulları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Talimat, Türk hava sahasında faaliyet gösteren işletmecileri ve açık havada havai fişek gösterisi yapan/yapacak işletmeler ve şahısları kapsar.

Dayanak

Madde 3 – Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile 10/11/2005 tarihli ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 4 – Bu talimatta yer alan;

- a) DHMİ: Devlet Hava Meydanları İşletmesi’ni
- b) Ft: feet’i, (1 ft=0,3048 metre, 1 metre = 3.2808 ft)
- c) Havai Fişek: Gece şartlarında gösteri amacı ile ateşlenerek havaya uçurulan ve renkli ışıklar saçan fişekleri,
- d) Meydan Referans Noktası: Bir meydan için belirlenmiş coğrafi referans noktasını (genellikle pist üzerinde belirlenir),
- e) NM: Deniz milini, (1NM=1852 metre)
- f) NOTAM: Uçuş hareketi ile ilgili görevlileri, herhangi bir havacılık kolaylığı, hizmeti, uygulaması ve tehlikesinden veya bunlara ilişkin koşullar ve değişikliklerden zamanında haberdar etmek amacı ile yapılan uyarıyı,
- g) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü’nü
- h) Seyrüsefer: Bir noktadan başka bir noktaya hareket/seyahat edilmesini,
- i) VFR: Görerek uçuş kurallarını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Uygulama Usulleri

Genel

Madde 5- Uçuş emniyeti ilkesi esas alınarak, Türk Hava Sahasında açık havada yapılan havai fişek gösterilerinin kontrol edilebilmesi için tahditler uygulanır.

Hava Sahası Kısıtlamaları

Madde 6- Havaalanları ile Heliportlar civarında, VFR uçuş yollarını da kapsayacak şekilde havai fişek atımına kısıtlamalar getirilmiştir.

1) Bir Havaalanının belirlenmiş meydan referans noktası merkez alınarak; 3 NM yarıçaplı bir alan içerisinde pist merkez hattı boyunca her iki yöne 10 NM uzunluğunda 2 NM (her iki yöne 1'er NM olmak üzere) genişliğindeki sahada, irtifa ne olursa olsun havai fişek gösterisi yapılmaz.

2) Madde 6 (1) fıkrasında yer alan bölge dışında müsaade edilen Havai fişek gösterisinin üst tavanı 1500 feeti aşmaz.

Genel Emniyet Standardı

Madde 7- Havai Fişek gösterileri, o esnada havada bulunan insanlı hava araçlarına karşı bir risk oluşturmaması amacıyla;

1) Bir havaalanının yaklaşma ve iniş/kalkış hatları üzerinde ve havaalanı civarı ile meydan trafik pateni bölgesinde uçuş emniyeti açısından denizden ve havadan havai fişek gösterisi yapılmaz.

2) Havai fişek atımları asla hava araçlarına ve havaalanlarına yönlendirilmez.

3) Bir havaalanının meydan referans noktası merkez alınarak 10 NM yarıçaplı alan içinde, ancak; bu Talimatın Hava Sahası Kısıtlamaları 6.1 Maddesinde belirtilen saha dışında kalan bölgede, düzenlenecek havai fişek gösterileri için Genel Müdürlükten izin alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BAŞVURU, DEĞERLENDİRME USULLERİ

Başvuru

Madde 8- Açık havada havai fişek gösterisi yapacak işletmeler/kişiler, Md.7(3)'de belirtilen hususları içeren ve Bu Talimatın Ek-1'inde yer alan "Açık Havada Yapılacak Havai Fişek Faaliyeti için Başvuru Formu"nu bu talimattaki hükümler doğrultusunda doldurur ve gösteri yapacakları tarihten en az 10 gün öncesinde Genel Müdürlüğe başvurur.

Değerlendirme

Madde 9- Bu başvurular, Genel M¼d¼rl¼k tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla gerekli koordinasyon sağlanarak en geç 10 g¼n içinde sonuçlandırılır.

DRD¼NC¼ BL¼M İŐLETMECİLERİN BİLGİLENDİRİLMESİ

İŐletmecilerin Bilgilendirilmesi

Madde 10- Madde 9 ve madde 10’da yer alan s¼relerin tamamlanmasını takiben, onaylanan Başvuru Formları ile birlikte NOTAM’a esas bilgiler DHMİ Genel M¼d¼rl¼ę¼ne gönderilir. Bu bilgiler doğrultusunda, açık havada yapılacak havai fişek gösterileri NOTAM vasıtasıyla iŐletmecilere duyurulur.

BEŐİNCİ BL¼M DENETİM USUL¼

Denetim

Madde 11- (1) Genel M¼d¼rl¼kten izin alınmaksızın mevzuata aykırı olarak yapılabilecek Havai Fişek gösterilenin tespit edilmesi amacıyla EK-2’de yer alan “M¼saadesiz Havai Fişek Hadise Rapor Formu” rneęi iŐletmecilere, kurumlara dağıtılır. İŞletmeciler, kurumlar tarafından doldurulacak örnek formlar Genel M¼d¼rl¼k tarafından SHY 65-02 Yönetmelięi kapsamında incelenir ve 2920 sayılı T¼rk Sivil Havacılık Kanununun ilgili maddeleri çerçevesinde yaptırım uygulanır.

(2) Madde 6(1) ile Madde 6(2) ve Madde 7(1) ile Madde 7(2)’de belirtilen hususlar ile Madde 7(3)’de belirtilen Őartlara uyulmaması halinde uçuş emniyetini riske eden havai fişek gösterilerinin rapor edilmesi zorunludur.

3) Hava trafik kontrolörleri, pilotlar, sivil havacılık işletmecileri tarafından bu talimatta belirtilen h¼k¼mlere uymayan t¼m olayların rapor edilmesi zorunludur. Ayrıca u¼nc¼ Őahıřlar tarafından da gün¼ll¼ olarak raporlama yapılabilir.

ALTINCI BL¼M SON H¼K¼MLER

Y¼r¼tme

Madde 12- Bu Talimatı Sivil Havacılık Genel M¼d¼r¼ y¼r¼t¼r.

Y¼r¼rl¼k

Madde 13- Bu talimat yayımlandığı tarihte y¼r¼rl¼ę¼ girer.

**AÇIK HAVADA YAPILACAK HAVAİ FİŞEK FAALİYETİ İÇİN
BAŞVURU FORMU**

BAŞVURU YAPILAN YETKİLİ OTORİTE:	BAŞVURAN KİŞİ:	TARİH:
----------------------------------	----------------	--------

1. GENEL BİLGİLER

Konu		
Başvuran İşletme	Adres	
Coğrafi Pozisyon		
* Enlem _____ derece(°) _____ dakika(') _____ saniye(")	* Boylam _____ derece(°) _____ dakika(') _____ saniye(")	
Rakım (Deniz seviyesine göre)	Fişek atımının Yerden Yüksekliği (Eğer bina üzerinde ise vb)	Belirleme usulü () GPS () Harita () Diğer
HAVAİ FİŞEK ATIMININ TARİH(LERİ) VE ZAMAN(LARI)		
Test ve düzenleme	Operasyon	

* Coğrafi koordinatlar WGS 84'e göre hesaplanacaktır.

2. HAVAİ FİŞEK GÖSTERİSİNİN TANIMI

--

3. HAVAİ FİŞEK GÖSTERİSİNİN OLACAĞI YER İLE İLGİLİ BİLGİLER

Operasyon Yöneticisi	
Operasyon yeri telefon # 1	Operasyon yeri telefon # 2
KONTROL TEDBİRLERİNİN KISACA TANIMI	

4. TEMAS EDİLECEK KİŞİ (ilave bilgi alınabilecek yetkili)

Adı Soyadı		Görevi	
Telefon No	Faks	E-mail	
DOĞRU BEYANAT Bu bildirimde beyan edilen bilgiler kesin ve doğrudur.			
Ad Soyadı		Görevi	
İmza		Tarih	

MÜSAADESİZ HAVAI FİŞEK HADİSE RAPORU

Bu form hava trafik kontrol üniteleri ya da işletmeciler tarafından müsaadesiz havai fişek atımını rapor etmek amacıyla kullanılır. Rapor doldurulduktan sonra incelenmesi için en kısa zamanda SHGM' ne iletilmelidir.

Adı Soyadı: _____ Yaşı: _____

Görevi (pilot, yardımcı pilot, kontrolör, vb) _____ Telefon: __

Hadise sırasında gözlük ya da lens kullanılıyor muydu? _____

Uçak Tipi: _____

Uçak çağrı adı: _____

Hadise tarih ve zamanı (UTC): _____

Raporun tamamlandığı tarih ve zaman (UTC): _____

Çevresel faktörler;

Hava durumu: _____

VMC/IMC; _____

Çevredeki ışık düzeyi (gündüz, gece, güneş ışığı, gün ağarması, alacakaranlık, yıldız ışığı, ay ışığı, vb) _____

Hadisenin pozisyonu;

Yakınlık (hava alanı/şehir/seyrüsefer yardımcı cihazı); _____

Radyal ve mesafe; _____

Uçuşun safhası; _____

Yaklaşma veya kalkış usulünün tipi/ismi; _____

Dönüşte ise uçuş başı/yaklaşık uçuş başı; _____

İrtifa (AGL); _____ (MSL); _____

Uçağın yan yatış ve alçalma/tırmanma açıları; _____

Meydana geliş açısı: _____

Kişi üzerindeki etkiler:

Görsel*/psikolojik/fiziksel etkileri açıklayınız; _____

Görsel etkilenmenin süresi(saniye/dakika/saat/gün); _____

Sağlık kontrolü yaptırmayı düşünüyor musunuz? _

Not: Etki az bile olsa sağlık kontrolü tavsiye edilir.

Operasyonel ya da kokpit usullerine etkisi: _____

*Görsel etkilenmelere örnekler:

Hayali görüntü; parlak ışığa maruz kalınması sonucunda görsel alanda görüntünün kaybolmaması.

Flaş körlüğü; gözlerin parlak bir ışığa maruz kalması sonucunda geçici veya kalıcı görememe durumu.

Göz kamaşması. Kişilerin görsel alanındaki parlak ışığın (örneğin karşıdan gelen araba ön farları) görmede geçici bozukluğa sebep olması. Göz kamaşması kişilerin görsel alanlarında parlak ışık olduğu sürece devam eder.